

Toruń, 30.12.2016

Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych dotyczących „Zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego lasów miejskich”.

Teren: Las rozciągający się od skrzyżowania ul. Polnej z Szosą Chełmińską, przez Fort VII i dalej w kierunku Barbarki (sąsiadujący z dużym osiedlem mieszkaniowym).

W dniach 7-30.11.2016 r., odbył się proces konsultacji społecznych dotyczących „Zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego lasów miejskich”. Jednym z obszarów, który był przedstawiony do konsultacji, był las miejski rozciągający się od skrzyżowania ul. Polnej z Szosą Chełmińską, przez Fort VII i dalej w kierunku Barbarki (sąsiadujący z dużym osiedlem mieszkaniowym). Konsultacje zostały przeprowadzone na polecenie władz miasta Torunia. Ich realizatorem był Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji. Konsultacje dotyczyły projektu realizowanego przez Wydział Środowiska i Zieleni Urzędu Miasta Torunia.

W Toruniu, zgodnie z wolą Rady Miasta Torunia, konsultacje społeczne powinny się odbywać zgodnie z Regulaminem Konsultacji Społecznych (OBWIESZCZENIE NR 17/15 RADY MIASTA TORUNIA z dnia 17 grudnia 2015 r. ogłaszające Regulamin Konsultacji Społecznych - http://www.bip.torun.pl/files/doc/17_15_02.pdf).

§ 22. 1. Regulaminu Konsultacji Społecznych mówi o tym, że „Wszystkie konsultacje powinny być przeprowadzane zgodnie z Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji (...)” http://www.konsultacje.torun.pl/sites/default/files/pictures/ks_dobre_praktyki_prowadzenia_konsultacji_spolecznych_wydanie_1_2014.pdf.

Niniejszy raport ma za zadanie wskazanie, czy przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących wskazanego tematu było zgodne z Regulaminem Konsultacji Społecznych oraz Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji obowiązującymi w Toruniu. Ideą nadrzędną niniejszego raportu jest poprawa jakości procesów konsultacyjnych w Toruniu. Działanie to jest osiągnięte poprzez obserwację, analizę i podsumowanie procesu. Ogłoszenie informacji do wiadomości publicznej Zespół ds. monitorowania konsultacji społecznych (działający w ramach projektu Włócznik Obywatelski realizowany przez Fundację Stabilo) traktuje jako rozpoczęcie procesu. Przebieg Konsultacji

1) Przed konsultacjami

Przed przystąpieniem do konsultacji, Wydział Środowiska i Zieleni UMT, w dniu 29 lipca 2016, opublikował zapytanie ofertowe na „Usługę wykonania wielowariantowej koncepcji zagospodarowania wraz z programem funkcjonalno – użytkowym dla zadania pn. „Zagospodarowanie turystyczno - rekreacyjne lasów miejskich”. Zapytanie ofertowe konkretyzowało co ma być ujęte w koncepcji – tj. między innymi „budowę/modernizację ciągów komunikacyjnych (...) zagospodarowanie rekreacyjno-wypoczynkowe, trasy rowerowe itp. Na

FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

podstawie ww. dokumentacji, firma projektowa, przygotowała koncepcję, która następnie była konsultowana z mieszkańcami.

W dostępnych publicznie informacjach na temat przedmiotowych konsultacji, brak jest odniesienia do tego, na jakiej podstawie Wydział Zieleni UMT nakazał zawarcie w koncepcji konkretnych rozwiązań. Nie wiadomo czy prowadzono jakiegokolwiek badania, konsultacje, na podstawie których urzędnicy określili precyzyjnie, co ma się znaleźć w koncepcji, którą następnie konsultowali mieszkańcy. Przed spotkaniem, na stronie www Urzędu Miasta Torunia, dostępna była informacja o prowadzonych konsultacjach.

2) Proponowana koncepcja / rozwiązania

Koncepcja przygotowana przez biuro projektowe, które wygrało konkurs ofert, odpowiada zapotrzebowaniu zgłoszonemu przez urzędników w zapytaniu ofertowym. Projektantka Luiza Kałuska dodała od siebie kilka elementów, które nie były przewidziane w zapytaniu ofertowym.

Koncepcja została zaprezentowana na stronie internetowej www.konsultacje.torun.pl/pl/urzadzamy-lasy-miejskie, oraz w terminie, w którym odbyło się spotkanie konsultacyjne.

3) Spotkanie/a konsultacyjne

Przed spotkaniem, na stronie internetowej Urzędu Miasta Torunia, dostępna była informacja o prowadzonych konsultacjach. Spotkanie, w którym mieszkańcy mogli się wypowiedzieć na temat zaprezentowanej koncepcji, odbyło się w czwartek, 17 listopada 2016 r. w Szkole Podstawowej nr 5 przy ul. Żwirki i Wigury 1, w godzinach 17.30 -19.00. Miejsce wybrane na konsultacje było blisko terenu, którego dotyczyło. Spotkanie było jednak w niewystarczający sposób oznakowane, brak plakatu informacyjnego o konsultacjach na zewnątrz budynku oraz ogrodzeniu szkoły .

Na spotkaniu, było obecnych 19 interesariuszy, w tym 5 osób z Zespołu ds. monitorowania konsultacji społecznych. Spotkanie miało charakter informacyjno-dyskusyjny. Wyjściowy sposób organizacji przestrzeni (krzesła skierowane w stronę osób prowadzących) mógł ukierunkować kontakt prelegent – mieszkaniac, a utrudniać komunikację mieszkańców między sobą. Sala, na której odbywało się spotkanie, była usytuowana na parterze i dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, osób z niepełnosprawnościami ruchowymi nie zauważono. Spotkanie konsultacyjne oficjalnie rozpoczęło się od przedstawienia się prowadzących je urzędniczek, projektantki i kierownika Referatu Kształtowania Zieleni. Jednak dyskusja toczyła się już przed oficjalnym otwarciem spotkania, kiedy mieszkańcy zebrali się wokół rozłożonej na stole mapy, na której zaprezentowany był projekt i szybko zaczęli dyskutować pomiędzy sobą oraz z projektantką i Tomaszem Kozłowskim - kierownikiem Referatu Kształtowania Zieleni. Można było nawet odnieść wrażenie, że prowadzące spotkanie nie do końca panowały nad zebranymi, co stwarzało wrażenie pewnego chaosu. Został on ograniczony w momencie, w którym głos zabrał kierownikiem Referatu Kształtowania Zieleni, omawiając szczegóły prezentowanych rozwiązań i ustosunkowując się do uwag mieszkańców. W pierwszej części spotkania projektantka Luiza Kałuska przedstawiła podstawę prawną, definicje związane z obszarami leśnymi oraz przygotowaną przez siebie koncepcję, wyświetlając na projektorze kolejne slajdy. Później zaprosiła zebranych do mapy i

FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

zachęcała mieszkańców do wypowiedzi. Kilkoro mieszkańców zgłaszało swoje uwagi. Kilka z propozycji projektantki zostało odrzuconych (np. wybieg dla psów), mieszkańcy zgłosili również swoje pomysły (np. boisko). Spotkanie zakończyło się po wyczerpaniu wszystkich pytań i wniosków mieszkańców. Odbęło się ono w przyjaznej atmosferze, choć dyskusja była bardzo ożywiona.

4) Dalszy proces konsultacji społecznych po spotkaniu konsultacyjnym

Po spotkaniu konsultacyjnym, projektantka przygotowała modyfikację swojej pierwotnej koncepcji. Zmodyfikowana koncepcja została zamieszczona na stronie: <http://www.konsultacje.torun.pl/pl/urządzamy-lasy-miejskie> w dniu 25.11.2015 r. czyli przed zakończeniem procesu konsultacji. Do dnia 30.11.2016 r. zbierane były drogą mailową opinie mieszkańców w przedmiocie konsultacji. W związku z tym termin publikacji zaktualizowanej koncepcji wydaje się dyskusyjny i może zostać uznany za załamanie zasady etapowości konsultacji. W zaktualizowanej koncepcji zostały zmienione lokalizacje części rozwiązań. Zmiany w większości są zgodne z opiniami mieszkańców. Pojawiło się jednak rozwiązanie, którego mieszkańcy nie chcieli, a mianowicie wybieg dla psów. Na spotkaniu konsultacyjnym kilkakrotnie mieszkańcy mówili, że taki wybieg jest niepotrzebny, czym Projektantka była zaskoczona i stwierdziła, że skoro mieszkańcy nie chcą, to takiego wybiegu nie będzie.

Autor raportu i pozostali członkowie zespołu ds. monitorowania konsultacji społecznych zgłosili drogą mailową powyższe zastrzeżenia. Otrzymało z Wydziału Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia następującą odpowiedź (pisownia oryginalna):

*„Pragnę wyjaśnić, iż koncepcja, która została opublikowana na stronie internetowej www.konsultacje.torun.pl stanowi jedynie kolejną propozycję przedprojektową - **w żadnym wypadku nie jest to projekt ostateczny** (cyt.: "W terminie 15-16 listopada 2016 r. odbyły się spotkania otwarte z mieszkańcami w sprawie zagospodarowania lasów miejskich. Poniżej prezentujemy wstępne koncepcje zagospodarowania poszczególnych terenów, po uwzględnieniu uwag przedstawionych przez mieszkańców").*

Konsultacje społeczne to przemyślany i zaplanowany proces, w którym mogą uczestniczyć przedstawiciele różnych środowisk - bezpośrednio (np. podczas spotkań otwartych), jak również "pośrednio" (np. za pośrednictwem Interenetu). Każda z form partycypacji obywatelskiej stanowi równoważny wkład do "działań", jakimi są konsultacje społeczne. Dlatego każdy głos traktujemy jednakowo - analizujemy i następnie uwzględniamy w kolejnym procesie konsultacji oraz w raporcie końcowym.

Opublikowane przez nas propozycje zagospodarowania poszczególnych terenów leśnych uwzględniają zarówno głosy osób obecnych na spotkaniach konsultacyjnych, jak również uwagi zgłoszone drogą elektroniczną, pocztą zwykłą oraz analizy stron, które odpowiedzialne będą za ostateczne wykonanie projektu. Ponadto, stanowią one jedynie kolejny z etapów prowadzonych przez nas konsultacji i podlegają ocenie mieszkańców w takim samym stopniu jak koncepcje, które zostały zaprezentowane na początku konsultacji.

Zaangażowanie mieszkańców w każdy z etapów prowadzonych konsultacji społecznych, świadczy o ich prawidłowym przebiegu oraz podkreśla rolę, jaka odgrywają one w budowaniu demokracji lokalnej.

Pozdrawiam,
Joanna Cywińska-Raczkowska”

Na moment publikacji niniejszego raportu, nie został ogłoszony ostateczny projekt oraz raport z przeprowadzonych konsultacji przez Urząd Miasta Torunia, który jest zobowiązany do jego przygotowania w terminie do 30 dni od zakończenia konsultacji.

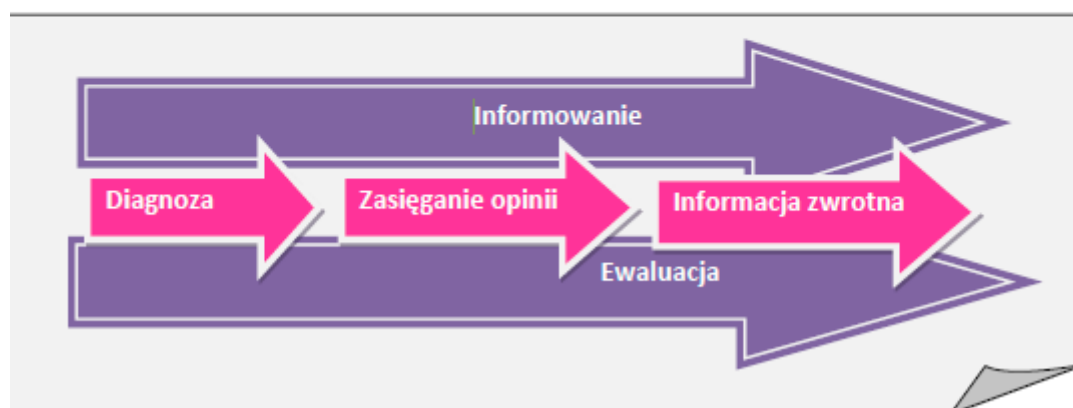
Niniejszy raport opisuje stan faktyczny procesu konsultacji lasu miejskiego rozciągającego się skrzyżowania ul. Polnej z Szosą Chełmińską, przez Fort VII i dalej w kierunku Barbarki.

Analizując przebieg procesu konsultacji, następnie porównując to z przyjętym i obowiązującym Regulaminem Konsultacji Społecznych w Toruniu, można wskazać kilka obszarów do ulepszenia:

- Promocja i informacja: § 22. 1. Regulaminu Konsultacji Społecznych, pkt 3. „Wszelkie konsultacje muszą być poprzedzone odpowiednią do ich przedmiotu i zasięgu kampanią informacyjno-promocyjną.”. Brak szerokiej i dopasowanej do interesariuszy informacji w postaci plakatów i ulotek na terenie, który obejmuje konsultacje można uznać za nieodpowiednią kampanię informacyjno-promocyjną ze strony UMT.
- § 22.1. Regulaminu Konsultacji Społecznych „Wszystkie konsultacje powinny być przeprowadzane zgodnie z Dobrymi Praktykami Prowadzenia Konsultacji (...)”. Dobre praktyki, o których mowa w Regulaminie wskazują, że „Szukanie rozwiązań czy ich wybór spośród wielu propozycji winien być poparty rzetelną wiedzą o problemach i potrzebach. Dlatego najważniejszy etap procesu konsultacji stanowi diagnoza.” (s. 5).

III. ORGANIZACJA PROCESU KONSULTACYJNEGO

Rys. Etapy procesu konsultacji społecznych traktowanych jako procesu partycypacyjnego.

Źródło:

http://www.konsultacje.torun.pl/sites/default/files/pictures/ks_dobre_praktyki_prowadzenia_konsultacji_spoecznych_wydanie_1_2014.pdf

FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Do przeprowadzenia prawidłowego procesu konsultacji konieczna jest najpierw wyjściowa diagnoza potrzeb mieszkańców. Powstaje ona podczas np. spaceru badawczego czy badań ankietowych. Na podstawie danych zebranych w ten sposób może powstać wstępna koncepcja, która powinna być na kolejnym etapie konsultowana. Dostępne publicznie informacje wskazują na to, iż pominięto etap diagnozy i urzędnicy sami podjęli wstępne decyzje o rodzaju zagospodarowania terenu i części elementów, które znalazły się w koncepcji. Mieszkańcy mogli wypowiedzieć się od momentu przedstawienia im gotowej propozycji koncepcji zagospodarowania terenu, a więc od początku mieli zasugerowane rozwiązania, co nie sprzyjało ich własnej, nieskrępowanej wypowiedzi i poszukiwaniu oryginalnych rozwiązań.

Członkowie Zespołu ds. monitorowania konsultacji społecznych w ramach projektu „Włącznik Obywatelski”, prowadzili akcję informacyjno-promocyjną w trakcie opisanego powyżej procesu konsultacyjnego. Przygotowali swoje plakaty i ulotki informujące o konsultacjach oraz spotkaniu. Plakaty rozwieszono m.in. w pobliżu przedmiotowego lasu i na pobliskich osiedlach, tj. wokół terenu, który był przedmiotem konsultacji. Ulotki rozdano mieszkańcom. Na spotkaniu członkowie Zespołu informowali o możliwości przesłania opinii i ocen dotyczących przeprowadzonych konsultacji. Na adres biuro@stabilo.org.pl wpłynęły dwie opinie od uczestników konsultacji.

Adrian Stelmaszyk (a.stelmaszyk@wo.org.pl),

Fundacja Stabilo - Zespół ds. monitorowania konsultacji społecznych w Toruniu w ramach projektu „Włącznik Obywatelski”.